

स्वच्छ भारत अभियान (ग्रामीण) टप्पा-२ अंतर्गत गाव/
जिल्हास्तरावर आवश्यक असणाऱ्या ट्रायसायकल व
बॅटरी ऑपरेटेड ट्रायसायकल खरेदीबाबत.....

महाराष्ट्र शासन
पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग
शासन परिपत्रक क्रमांक: स्वभामि-२०२४/प्र.क्र. ५५/पापु-०८
७ वा मजला, जी.टी. रूग्णालय संकुल,
लोकमान्य टिळक मार्ग, मंत्रालय, मुंबई- ४०० ००९.
दिनांक: १५ जुलै, २०२४.

वाचा :-

- १) शासन निर्णय, ग्रामविकास विभाग, क्र.पविआ-२०२३/प्र.क्र.१७६/वित्त-०४, दि.०८/०६/२०२३.
- २) पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभागाचे पत्र क्र.स्वभामि २०२३/प्र.क्र.८०/पापु ०८, दि.०३/११/२०२३.
- ३) राज्य पाणी व स्वच्छता मिशनचे पत्र क्र. स्वभामि-२०२४/प्र.क्र.१५/पापु-०६ दि.२७/०३/२०२४.
- ४) राज्य पाणी व स्वच्छता मिशनचे पत्र क्र.रापावस्वमि/पापुशा-२/प्र.क्र.१७/२०२४/२३५७,
दि.२७/०६/२०२४

प्रस्तावना:-

संदर्भाधीन क्रमांक १ येथील शासन निर्णय व क्रमांक २ येथील शासन पत्रान्वये, १५व्या वित्त आयोगाच्या बंधित निधीतून, स्वच्छ भारत अभियान (ग्रा) टप्पा-२ अंतर्गत कामे पूर्ण करणेबाबत स्वयंस्पष्ट सूचना निर्गमित करण्यात आल्या आहेत.

२. स्वच्छ भारत अभियान (ग्रा) टप्पा-२ हे अभियान सन २०२०-२१ ते २०२४-२५ या कालावधीमध्ये राबवावयाचे आहे. स्वच्छ भारत अभियान (ग्रा) टप्पा-२ अंतर्गत राज्यातील गावे हागणदारीमुक्त अधिक (ODF plus) घोषित करणे हे उद्दीष्ट आहे. यासाठी स्वच्छ भारत अभियान (ग्रा) टप्पा-२ घनकचरा व्यवस्थापन अंतर्गत सर्व गावांमध्ये कचरा वाहतूक करणाऱ्या वाहनांची सोय उपलब्ध असणे ही एक महत्वाची अट आहे.

३. स्वच्छ भारत अभियान (ग्रा) टप्पा-२ चा शिल्लक कालावधी विचारात घेता, राज्यातील गावे विहित कालमर्यादेत हागणदारीमुक्त अधिक (ODF plus) घोषित करणे, केंद्र शासनाकडून राज्यास प्राप्त होणाऱ्या निधीचे नुकसान होवू नये, राज्यभर उच्च गुणवत्तेचे समान दराने वस्तू पुरविण्यासाठी व प्राप्त निधी मुदतीत खर्च करणे सुलभ होण्यासाठी ट्रायसायकल व बॅटरी ऑपरेटेड ट्रायसायकलची राज्यस्तरावरून आवश्यकतेनुसार खरेदी करून जिल्ह्यांना/ग्रामपंचायतींना उपलब्ध करून देण्याच्या राज्य पाणी व स्वच्छता मिशनच्या प्रस्तावास शासनाने मान्यता दिलेली आहे. त्यानुसार राज्य पाणी व स्वच्छता मिशनकडून, जेम पोर्टलद्वारे निविदा प्रक्रिया करून, राज्यस्तरावर ट्रायसायकलच्या व बॅटरी ऑपरेटेड ट्रायसायकलच्या पुरवठ्यासाठी दरकरार करण्यात आला आहे .

४. त्यानुषंगाने राज्य पाणी व स्वच्छता मिशनच्या दिनांक २७.३.२०२४ च्या पत्रान्वये, “राज्यस्तरावरून निविदा प्रक्रिया करून पुरवठादार संस्था निश्चित करण्यात आल्यामुळे आता यापुढे जिल्ह्यांनी/ग्रामपंचायतींनी त्यांच्यास्तरावर ट्रायसायकल/बॅटरी ऑपरेटेड ट्रायसायकलची खरेदी करू नये. त्याचप्रमाणे ग्रामपंचायत स्तरावर

स्वभामिचा (७० टक्के) उपलब्ध निधी प्राधान्याने ट्रायसायकल/बॅटरी ऑपरेटेड ट्रायसायकल खरेदीसाठी राखून ठेवावा. तदनंतर उर्वरित निधीतून SWM व LWM ची कामे पूर्ण करावीत. सदर कामे पूर्ण करताना १५ व्या वित्त आयोगाचा बंधीत निधी व १५ व्या वित्त आयोगाचा अतिरिक्त निधीचा वापर करावा. जेणेकरून राज्याचा १५ व्या वित्त आयोगाचा मोठ्या प्रमाणावर अखर्चित राहिलेला निधीचा वापर करून केंद्र शासनाकडील दिनांक १०.०५.२०२२ च्या पत्राचे अनुपालन होवून ग्रामस्तरावर ७०:३० प्रमाण अबाधीत राखता येईल. त्यासंदर्भातील जबाबदारी उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (पा.व.स्व.) व संबंधित गट विकास अधिकारी यांची राहिल. त्यासाठी GDPD आराखड्यांमध्ये आवश्यक त्या दुरुस्त्या व आवश्यक त्या तरतूदी करून घ्याव्यात”, असे कळविण्यात आले आहे. त्याचप्रमाणे संदर्भाधीन पत्र क्रमांक ४ अन्वये, राज्य पाणी व स्वच्छता मिशनने, राज्यस्तरीय प्रशासकीय विभाग खरेदी समितीच्या दिनांक १२ जून, २०२४ रोजी झालेल्या बैठकीत, राज्यस्तरावरून दरकरार केलेल्या संस्थांकडून, ग्रामपंचायतींना त्यांच्या आवश्यकतेनुसार स्वतंत्र पुरवठा आदेश देऊन, खरेदी करण्याची मुभा देण्याचा निर्णय झाला असल्याचे कळविण्यात आले असून, त्यानुसार जिल्ह्यांना सूचना देण्याची शासनास विनंती करण्यात आली आहे.

५. सबब, राज्य पाणी व स्वच्छता मिशनकडून, उपरोक्त परि.४ नुसार स्पष्ट निर्देश देण्यात येऊन देखील, राज्यस्तरावरील आढावा बैठकांमधून बऱ्याच जिल्ह्यांनी ट्रायसायकल व बॅटरी ऑपरेटेड ट्रायसायकल हे घटक स्वभामि अनुज्ञेय निधीतून न घेता १५ वा वित्त आयोग निधीतून प्रस्तावित करण्यात आले असल्याचे निदर्शनास आले आहे. त्यानुषंगाने स्वच्छ भारत अभियान (ग्रा) टप्पा-२ घनकचरा व्यवस्थापन अंतर्गत ग्रामपंचायतींनी १५वा वित्त आयोगाच्या निधीमधून ट्रायसायकल व बॅटरी ऑपरेटेड ट्रायसायकल खरेदी संदर्भात सर्व जिल्हा परिषदांना सूचना निर्गमित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन परिपत्रक:-

उपरोक्त पार्श्वभूमीवर, सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांना सूचित करण्यात येते की, स्वच्छ भारत अभियान (ग्रा) टप्पा-२ अंतर्गत राज्यातील सर्व गावे सप्टेंबर २०२४ अखेर पर्यंत हागणदारीमुक्त अधिक (ODF plus) जाहिर करावयाची आहेत. ही बाब तसेच संदर्भाधीन शासन निर्णय व पत्रांन्वये देण्यात आले निर्देश विचारात घेता, स्वच्छ भारत अभियान (ग्रा) टप्पा-२ घनकचरा व्यवस्थापन अंतर्गत, राज्य पाणी व स्वच्छता मिशन स्तरावरून, ट्रायसायकल व बॅटरी ऑपरेटेड ट्रायसायकल खरेदीसाठी, दरकरार करण्यात आलेल्या कंपन्यांकडून, करारातील अटी व शर्तीनुसार खरेदी करण्यास, जिल्ह्यातील ग्रामपंचायतींना मुभा राहिल.

२. त्यानुषंगाने, स्वच्छ भारत अभियान (ग्रा) टप्पा-२ अंतर्गत शिल्लक राहिलेला अत्यंत कमी कालावधी, त्यातही संभाव्य विधानसभा/स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणूकीच्या आचारसंहिता व राज्यभर समान गुणवत्तेचे कचरा वाहतूकीचे साधन उपलब्ध होऊन, जिल्ह्यातील सर्व गावे सप्टेंबर २०२४ अखेर पर्यंत हागणदारीमुक्त अधिक (ODF plus) जाहिर करणे या बाबी विचारात घेऊन, सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांनी राज्यातील ग्रामपंचायतींना स्वयंस्पष्ट निर्देश द्यावेत.

३. यानुसार, स्वच्छ भारत अभियान (ग्रा) टप्पा-२ घनकचरा व्यवस्थापन अंतर्गत, राज्यातील सर्व गावांमध्ये तातडीने कचरा वाहतूकीचे साधन उपलब्ध करून घेण्यात येईल. याबाबत जिल्हा समन्वयक (स्वच्छ भारत अभियान) तथा उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी (पा.व.स्व.), जिल्हा परिषद, यांनी प्राथम्याने कार्यवाही करावी. मात्र,

कोणत्याही परिस्थितीत निविदेकरिता निश्चित केलेल्या व्याप्तीच्या मर्यादेत सदर कार्यवाही होत असल्याची दक्षता राज्य पाणी व स्वच्छता मिशनने (SWSM) घ्यावी.

४. सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा सांकेतांक २०२४०७१२१६२७४१८६२८ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने सांक्षाकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने

(स्मिता राणे)

अवर सचिव ,महाराष्ट्र शासन

प्रत:-

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव.
२. मा. विधानसभा अध्यक्ष/उपाध्यक्ष व मा. विधानपरिषद सभापती/उप सभापती.
३. मा. मुख्यमंत्री यांचे सचिव/प्रधान सचिव/अपर मुख्य सचिव
४. मा. उपमुख्यमंत्री (वित्त/गृह)यांचे सचिव/प्रधान सचिव/अपर मुख्य सचिव.
५. सर्व मा. मंत्री यांचे खाजगी सचिव.
६. मा.विधानसभा व विधानपरिषद सदस्य.
७. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य मंत्रालय, मुंबई.
८. अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, सर्व, मंत्रालय, मुंबई.
९. जिल्हा परिषद अध्यक्षा/अध्यक्ष, सर्व
१०. विभागीय आयुक्त, सर्व विभाग.
११. जिल्हाधिकारी, सर्व.
१२. महासंचालक माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई.
१३. सह सचिव (पापु०८/पापु१६), पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१४. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद सर्व.
१५. अतिरिक्त अभियान संचालक (स्वभामि), राज्य पाणी व स्वच्छता मिशन, बेलापूर, नवी मुंबई.
१६. उपायुक्त (विकास), सर्व.
१७. जिल्हा समन्वयक (स्वच्छ भारत अभियान) तथा उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी (पा.व.स्व), जिल्हा परिषद, सर्व.
१८. गट विकास अधिकारी, सर्व
१९. पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभागातील सर्व कार्यासने.
२०. निवडनस्ती पापु ०८.